

[Undervisningsministeren.]

traordinært tilskud til folkeskolelovens gennemførelse i de sønderjyske landsdele blev der i 1938 på finansloven for 1938—39 bevilget 1 750 000 kr., fordelt over 10 år med 175 000 kr. årlig. Yderligere blev der for hvert af finansårene 1948—49, 1949—50 og 1950—51 bevilget 175 000 kr., ialt 525 000 kr., således at den samlede ekstraordinære bevilling andrager 2 275 000 kr. Den oprindelige bevilling på 1 750 000 kr. blev fordelt mellem amterne på følgende måde: Haderslev amt 400 000 kr., Aabenraa amt 450 000 kr., Sønderborg amt 300 000 kr., Tønder amt 600 000 kr., ialt 1 750 000 kr. Amterne gjorde indenfor disse beløb indstilling til ministeriet om tildeling af ekstraordinært tilskud til de enkelte kommuner udover det sædvanlige tilskud efter folkeskolelovens bestemmelse, og i henhold hertil er der udbetalt ialt 1 275 000 kr. Af bevillingen rester der altså forsåvidt i virkeligheden 1 mill. kr.

Ifølge indberetninger fra de sønderjyske skoledirektioner var der ved begyndelsen af året 1951 udbygget 112 skoler af ialt 288 skoler efter folkeskolelovens krav. I Haderslev amt var 38 af 90 skoler udbygget efter folkeskolelovens krav, i Aabenraa amt 23 af 61, i Sønderborg amt 23 af 48 og i Tønder amt 28 af 82. Som helhed ligger de sønderjyske amter unægtelig forsåvidt gunstigt. Ved en pr. 1. januar 1949 foretagen undersøgelse viste det sig, at for hele landets vedkommende havde 17,5 pct. af kommunerne opfyldt folkeskolelovens krav, mens den tilsvarende procent for de sønderjyske amter var følgende: Haderslev amt 36,8 pct., Aabenraa amt 30,4 pct., Sønderborg amt 38,1 pct., Tønder amt 34,3 pct.

Folkeskolelovens gennemførelse i de sønderjyske landsdele er som sagt hidtil blevet støttet gennem en særlig bevilling, men ved lov nr. 263 af 27. maj 1950 blev undervisningsministeren bemyndiget til at anvende ialt 8 mill. kr. som ekstraordinært tilskud til kommuner, som på grund af spredt bebyggelse har særlige vanskeligheder ved at opfylde folkeskolelovens bestemmelser vedrørende skolebygninger. I og for sig gælder denne bevilling hele landet, men efter lovbestemmelsens forudsætninger og ordlyd bliver det naturligvis særlig de områder i Nordjylland og Sønderjylland, som har mange kommuner med spredt bebyggelse, der kommer til at nyde godt af bevillingen.

Det er en meget besværlig og vanskelig opgave at foretage en retfærdig fordeling af denne bevilling. Ministeriet har til dette brug udbedt sig en række oplysninger fra

skoledirektionerne, og så snart alle disse er indkommet og bearbejdet, vil de retningslinier, man herefter kommer til, blive gjort til genstand for forhandling med finansministeriet og, i henhold til et løfte af min højtærede forgænger, tillige med de politiske partier.

Det er klart, at de kommuner i Nordslesvig, som omfattes af lovens ord, altså kommuner, som på grund af spredt bebyggelse har særlige vanskeligheder ved at gennemføre folkeskolelovens bestemmelser, kommer i betragtning ved fordelingen af denne særlige bevilling på lige fod med andre kommuner, men det står os klart, at der herudover er særlige hensyn at tage i Nordslesvig. Takket være den tidligere særlige bevilling og tilskyndelsen fra den daværende regerings side skete der i de første krigsår et omfattende skolebyggeri i Nordslesvig, indtil materiale manglen satte ind. En hel række kommuner fik i disse år skoler udbygget, men det har stedsse været tanken, at de kommuner, der ikke byggede dengang, skulle have samme adgang til et ekstraordinært tilskud, når materialesituationen satte dem i stand til at bygge, således at de ikke skulle føle sig brøstholdne i forhold til de kommuner, der allerede har udbygget deres skoler med særligt sønderjysk tilskud. Såvidt jeg har forstået — det var jo før min ministertid, loven blev udarbejdet —, var det meningen med de 8 mill. kr., at den særlige sønderjyske bevilling hermed skulle bortfalde, men eventuelt særlige sønderjyske tilskud så afholdes af de 8 mill. kr. Et ordskifte her i tinget den 9. marts 1951 mellem de ærede medlemmer hr. Frede Nielsen og hr. Jørgen Jørgensen (Lejre) tyder ganske vist på, at der, som også det ærede medlem hr. Frede Nielsen her før nævnte det, ikke hersker fuld klarhed over dette forhold.

Det ærede medlem hr. Frede Nielsen, som iøvrigt var fungerende undervisningsminister, da loven blev behandlet, gav ved denne debat udtryk for, at det var meningen, at den særlige sønderjyske bevilling fremtidig skulle bortfalde, gå op i de 8 millioner, men at der iøvrigt ved fordelingen af disse skulle tages særligt hensyn til Nordslesvig, medens det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre), som ligeledes var enig i, at der var særlige hensyn at tage i Nordslesvig, gav udtryk for den opfattelse, at sådanne hensyn måtte imødekommes gennem en særlig bevilling udover de 8 mill. kr.

Det for mig afgørende er imidlertid, at begge de ærede medlemmer gav udtryk for, at der også fremover måtte ydes en særlig støtte til skolebyggeriet i Nordslesvig. Om